

Teoria literatury - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Teoria literatury
Kod przedmiotu	09.2-WH-FiPID-TEO-2/10-W-S14_pNadGenUU910
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia polska
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2022/2023

Informacje o przedmiocie	
Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	7
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	- prof. zw. dr hab. Małgorzata Mikołajczak - dr hab. Dorota Kulczycka, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	-	-	Zaliczenie
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

- zapoznanie studentów z najważniejszymi poglądami i koncepcjami teoretycznoliterackimi od starożytności do początków XXI wieku;
- zaznajomienie z procedurami i metodami badawczymi wypracowanymi na gruncie omawianych koncepcji teoretycznoliterackich;
- ukształtowanie umiejętności myślenia teoretycznego oraz umiejętności posługiwania się terminologią teoretycznoliteracką;
- wyrobienie praktycznej umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznoliterackiej w badaniach literackich;
- inspiracja do podjęcia badań teoretycznoliterackich w obrębie przygotowywanej pracy magisterskiej.

Wymagania wstępne

Znajomość poetyki i podstawowych zagadnień z zakresu nauki o literaturze.

Zakres tematyczny

Wykłady:

1. Miejsce teorii literatury w obrębie nauki o literaturze.
2. Teoria nowoczesna, ponowoczesna, kulturowa.
3. Narodziny poetyki. Od Demokryta do Arystotelesa.
4. *Mythos, katharsis, mimesis*. Lektury *Poetyki* Arystotelesa.
5. Kategoria wzniosłości i jej przemiany: Pseudo-Longinos, Burke, Kant, Lyotard.
6. *Sztuka poetycka* Horacego jako poetyka normatywna.
7. Poezja i poeta w renesansie.
8. Koncepcje poetologiczne Mikołaja Kazimierza Sarbiewskiego.
9. Klasycyzm, neoklasycyzm, klasycyzm tragiczny. Dzieje doktryny.
10. Romantyczna koncepcja poety i poezji.
11. Pozytywistyczna nauka o literaturze.
12. Przełom antypozytywistyczny: początki nowoczesnej myśli teoretycznej.
13. Fenomenologia w filozofii i wiedzy o literaturze.
14. Krytyka tematyczna, krytyka mitograficzna, psychokrytyka.
15. Ergocentryzm w badaniach literackich: formalizm, strukturalizm.

Ćwiczenia:

1. Poglądy Platona na temat poety i poezji.
2. Poglądy Arystotelesa.
3. Poetyka Horacego (*List do Pizonów*) i Pseudo-Longinosa (*O wzniosłości*).
4. Średniowieczny encyklopedyzm. Alegoria i alegoreza.
5. Poetyka renesansu (*Poetyka* J. C. Scaligera) i wczesnego baroku (*De perfecta poesi* M. Sarbiewskiego).

- 6. Doktryny klasycystyczne.
- 7. Romantyczne szkoły i poglądy na temat literatury (Niemcy-Anglia-Francja).
- 8. Poglądy Georga Wilhelma Friedricha Hegla na temat sztuki i literatury.
- 9. Pozytywistyczne kierunki w nauce o literaturze (A. Comte, H. Taine, F. Brunetière, H. Spencer).
- 10. Przełom antypozytywistyczny. Rola Wilhelma Dilthey'a.
- 11. Fenomenologia literacka (teoria dzieła literackiego R. Ingardena).
- 12. Formalizm rosyjski.
- 13. Formalizm amerykański (*New Criticism*).

Metody kształcenia

Wykład

wykład (problemowy; analityczny, syntetyczny, konwersatoryjny); prezentacja wizualna i audiowizualna

Ćwiczenia

rozmowa nauczająca, dyskusja, referat, praca z tekstem źródłowym

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student ma wiedzę na temat rozwoju teorii literatury od starożytności do początków XXI wieku; zna historyczne i współczesne poglądy na temat literatury, koncepcje teoretycznoliterackie i szkoły badawcze.	- KFP2_W06 - KFP2_W10	- aktywność w trakcie zajęć - bieżąca kontrola na zajęciach - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - kolokwium - odpowiedź ustna - referat	- Wykład - Ćwiczenia
Student zna procedury, narzędzia i metody badawcze ukształtowane w ramach szkół i koncepcji teoretycznoliterackich powstających od starożytności do początków XXI wieku.	KFP2_W05	- aktywność w trakcie zajęć - dyskusja - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach - odpowiedź ustna	- Wykład - Ćwiczenia
Student posługuje się terminologią teoretycznoliteracką, potrafi stosować w praktyce wybrane koncepcje i metodologię z zakresu literaturoznawstwa.	- KFP2_U04 - KFP2_U05	- bieżąca kontrola na zajęciach - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - kolokwium - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach - referat	- Wykład - Ćwiczenia
Student jest świadomy różnych sposobów opisu i analizy zagadnień literaturoznawczych ze względu na przyjęte metodologię; jest otwarty na różne powstające współcześnie w tej dziedzinie koncepcje.	KFP2_K02	- aktywność w trakcie zajęć - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Wykłady: ocena pozytywna z egzaminu.

Ćwiczenia: aktywny udział w zajęciach; wykonywanie ustnych i pisemnych prac domowych i kontrolnych, ocena pozytywna z kolokwίων (dwa w semestrze), przygotowanie referatu.

Literatura podstawowa

Brooks C., *Herezja parafrazy*, [w:] A. Burzyńska, M.P. Markowski, *Teorie literatury XX wieku. Antologia*, Kraków 2006, s. 155-170.

Frankowska-Terlecka M., *Encyklopedie trzynastowieczne: refleksje i propozycje*, „Kwartalnik Historyczny Nauki i Techniki”, 23/1, 1978, s. 199-209,

Głowiński M., Wprowadzenie, [do:] *Francuska krytyka tematyczna [przekłady]*, „Pamiętnik Literacki” 1971, z. 2, s. 175-187.

Manifesty romantyzmu. 1790-1830, Anglia, Niemcy, Francja, wybór tekstów A. Kowalczykowa, Warszawa 1995.

Mitosek Z., *Teorie badań literackich. Przegląd historyczny*, Warszawa 1983, s. 25-30; 55-156, 198-210.

Platon, *Fajdros*, przeł. W. Witwicki, Kęty 1999, s. 48-70.

Platon, *Państwo*, przeł. W. Witwicki, Kęty 2003, s. 220-250; s. 308-338.

Sarnowska-Temeriusz E., *Przeszłość poetyki. Od Platona do Giambattisty Vica*, Warszawa 1995.

Skwarczyńska S., Kierunki w badaniach literackich. Od romantyzmu do połowy XX wieku, Warszawa 1964, s. 9-264.

Szkłowski W.B., *Wskrzeszenie słowa*, [w:] *Rosyjska szkoła stylistyczna*, pod red. Marii Renaty Mayenowej, Z. Saloni, Warszawa 1970, s. 55-63.

Szkłowski W.B., *Sztuka jako chwyt*, (1917), [w:] Stefania Skwarczyńska, *Teoria badań literackich za granicą* Tom I-VI, t. II, Kraków 1968, cz. 3, s. 10-28.

Teorie badań literackich za granicą. Antologia, pod red. S. Skwarczyńskiej, Kraków 1965, t. 1, cz. 1, s. 78-85; 90-102; 138-147; 161-163; 194-219; 240-246.

Teorie badań literackich za granicą. Antologia, pod red. S. Skwarczyńskiej, Kraków 1965, t. 1, cz. 2, s. 58-89, 197-212.

Teorie literatury XX wieku. Podręcznik, pod red. Burzyńskiej, M.P. Markowskiego, Kraków 2006, s. 43-72; 79-105; 111-130; 133-152.

Trzy poetyki klasyczne. Arystoteles. Horacy. Pseudo-Longinos, przeł. i oprac. T. Sinko, BN II nr 57, Wrocław 1951.

Tynianow J., *Fakt literacki*, (1925), [w:] Stefania Skwarczyńska, *Teoria badań literackich za granicą*, tomy I-VI, t. II, Kraków 1968, cz. 3, s. 130-148.

Wimsatt W. K. Jr., Monroe Curtis Beardsley, *Błąd intencji*, [w:] A. Burzyńska, M.P. Markowski, *Teorie literatury XX wieku. Antologia*, Kraków 2006, s. 137-154.

Współczesna teoria badań literackich za granicą, red. H. Markiewicz, t. 1-4, Kraków 1976-1992 (wybór).

Literatura uzupełniająca

Arystoteles, David Hume, Max Scheler, *O tragedii i tragiczności*, przeł. Władysław Tatarkiewicz, Teresa Tatarkiewiczowa, Roman Ingarden, Kraków 1976.

Baluchowa A., *Krytyka tematyczna*, „Polonistyka” 1992 nr 5, s. 277-280.

Bachelard G., *Wyobraźnia poetycka. Wybór pism*, wyboru dokonał Henryk Chudak, przełożyli H. Chudak, Anna Tatarkiewicz, przedmowa Jana Błońskiego, PIW, Warszawa 1975.

Fischer J., *Macieja Kazimierza Sarbiewskiego refleksje o istocie zgodności hermeneutycznej, funkcji poznawczej i etycznej poezji*, „Meluzyna. Dawna Literatura i Kultura”, nr 1 (2), 2015, s. 5-19.

Frye N., *Mit, fikcja, przemieszczenie*, przekł. E. Muskat-Tabakowska, [w:] *Studia z teorii literatury*, t. 1, red. M. Głowiński i H. Markiewicz, Wrocław 1977.

Gołaszewska M., *Wzniosłość*, [w:] *Słownik literatury XIX wieku*, pod red. Bachórza J. i Kowalczykowej A., Wrocław 1997.

Idee programowe romantyków polskich. Antologia, oprac. A. Kowalczykowa, BN I 262, Wrocław 2000.

Kołos, A. *Poetyka konceptu. Macieja Kazimierza Sarbiewskiego w kręgu historii idei*, „Forum Poetyki”, zima 2017, s. 6-17.

Kostkiewiczowa T., *Klasycyzm, sentymentalizm, rokoko*, Warszawa 1975 (tu rozdział z klasycyzmu).

Kulturowa teoria literatury, red. M.P. Markowski, R. Nycz, Kraków 2006 (wybór).

Kulturowa teoria literatury 2. Poetyki, problematyki, interpretacje, red. T. Walas, R. Nycz, Kraków 2012 (wybór).

Kuźma E., *Kategoria mitu w badaniach literackich*, [w:] *Nowe problemy metodologiczne literaturoznawstwa*, red. H. Markiewicz, J. Sławiński, Kraków 1976.

Literatura. Teoria. Metodologia; red. D. Ulicka, Warszawa 1988 (wybór).

Łotman J., Z. Minc, *Literatura i mitologia*, [w:] *Sztuka w świecie znaków*, wybór i przekład B. Żyłko, Gdańska 2002.

Pisma teoretyczne niemieckich romantyków, wybrał i oprac. T. Namowicz, BN II 246, Wrocław 2000.

Reale G., *Historia filozofii starożytnej*, przeł. E. I. Zieliński, Lublin 1996, t. 2 - zwłaszcza rozdz. „Mit jaskini” jako symbol wszystkich podstawowych składników myśli Platona, s. 347-354; s. 568-577.

Szmydtowa Z., *Platon w twórczości Norwida*, [w:] *Poeci i poetyka*, Warszawa 1964.

Tatarkiewicz W., *Dzieje sześciu pojęć*, Warszawa 1976 (wybór).

Ulicka D., *O powieści formalistów. Jak był zrobiony rosyjski formalizm?*, „Przegląd Humanistyczny” 1994, z. 4, 35-50.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Krystian Saja (ostatnia modyfikacja: 06-05-2022 13:13)